

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

Tineke Hendriks

Knap stom!

Sjaloom en Wildeboer 1998

Prijs: fl 24,90

De vader van Carlijn uit *Knap stom!* is gek op hoge cijfers. “Goed nadenken, Lijntje en zorgvuldig werken. Met minder dan een negen hoef je niet thuis te komen.” Een grapje, met een erg serieuze ondertoon. Carlijns moeder denkt er net zo over. Er is weinig ruimte voor de inbreng van Carlijn zelf, die ondanks het havo-advies van de basisschool toch Atheneum ‘mag’ doen. Met veel hulp van vader en moeder slaat ze zich door de brugklas heen en belandt in 2-VWO. Maar dan gaat vader voor een half jaar naar Brazilië. Hij kan niet meer helpen. Ook moeder heeft minder tijd, omdat oma ziek wordt. Daar komt nog bij dat Carlijn verliefd wordt op haar wiskundeleraar. Drie veranderingen in het leven van Carlijn die haar in verwarring brengen. Als een klasgenoot zo flauw is de wiskundeleraar in te lichten over de verliefdheid van Carlijn, is Carlijn totaal overstuur. Om afstand te nemen van school gaat ze met haar moeder mee naar Groningen, waar haar oma met een hersenbloeding in het ziekenhuis ligt. Ze vertelt haar moeder niet wat er gebeurd is. Ze

wordt ondergebracht bij familie in Drenthe, waar ze een paar dagen blijft. Ook daar vertelt ze eerst niet wat de reden is van haar vlucht. Na een aantal weglouppogingen kan Carlijn er niet meer onderuit. Haar moeder is inmiddels al zover dat ze een psycholoog voor Carlijn wil inschakelen. Maar dat wil Carlijn niet en ze gaat het gesprek met haar moeder aan. Eindelijk, denk je als lezer. Dat had natuurlijk veel eerder gemoeten. Maar ja, de schrijfster wil je aandacht vasthouden tot het eind. Dat lukt wel, maar Hendriks weet het verhaal wel erg lang te rekken. Aardig is het geschetste gezinsleven, waarin ieder druk is met de eigen bezigheden, zonder te begrijpen wat er in de ander omgaat, laat staan er tijd voor te hebben. Misschien herkennen veel kinderen iets in dit verhaal. Een verhaal over ambitieuze ouders en over een kind dat daar niet in mee kan gaan.

AZ

Tim Wynne-Jones

Dromenvanger

Gottmer 1998

Prijs fl 29,90

Simon Blank, de hoofdpersoon uit *Dromenvanger*, wordt 's nachts geplaagd door dromen over een boomhuis, een huilende baby en een laaiende brand. Het vreemde is dat zijn oudere broer Mark jaren geleden dezelfde droom had. Mark is inmiddels weggelopen van huis, evenals vader Dick. Simon woont met zijn moeder Brenda en kleine zusje Toni in *De Ark*, een door zijn vader gebouwd huis in de vorm van een boot. Ziedaar de beginsituatie van het boek *Dromenvanger*. Een complexe situatie, waarin de gemoedstoestand van Simon centraal staat. Op advies van een ‘zielenknijpster’ schrijft Simon flarden van zijn droom op in een soort aantekeningenboek, dat hij *Dromenvanger* noemt. Met behulp van zijn aantekeningen moet hij erachter zien te komen wat er precies gebeurd is. En het is voor de lezer al snel duidelijk dat er iets bijzonders gebeurd is. Ook weet je als lezer dat de moeder van Simon op de hoogte is van het geheim dat Simon tracht te ontraadselen. Je vraagt je steeds af waarom ze haar zoon niet helpt. Gaandeweg wordt dui-

delijk dat moeder Brenda de hele situatie zelf niet aankan. Onder-tussen stapelen de vragen zich op. Wat is er aan de hand met Simon? Waarom zijn zijn vader en broer weggelopen? Waarom helpt zijn moeder hem niet? De lezer wordt stukje bij beetje van antwoorden voorzien. Het aardige is, dat de antwoorden niet goed voorspelbaar zijn, zodat het boek tot het einde toe blijft boeien. Simon blijkt uiteindelijk de baby te zijn uit de droom. En het gezin heeft in een soort boomhuis gewoond, waar brand uitbrak. De angst die Simon en broer Mark hebben gevoeld tijdens de brand, duikt weer op in de beschreven droom. Verder is er nog iets raadselachtigs omtrent de afkomst van Simon, die niet het kind van Brenda en Dick blijkt te zijn. Zijn biologische ouders konden de opvoeding niet goed aan. Het boek is geschikt voor derdeklassers, aangezien er wel enige leeservaring vereist is. Ondanks de betrekkelijke eenvoudige stijl is het geen makkelijk boek. De oorzaak daarvan ligt in het feit dat de relaties tussen de personages nogal ingewikkeld zijn en voor jongere lezers wellicht wat ondoorzichtig. Wel is het een erg spannend boek en zeker het aanbevelen waard.

AZ

LEESWIJZER

Brock Dole

De feiten spreken voor zich

Lemniscaat 1998

Prijs fl 28,50

De titel zegt het al: in dit boek worden feiten geregistreerd die verder weinig toelichting vragen. Er wordt geen woord teveel gebruikt. De zinnen zijn erg kort. Dialogen worden letterlijk weergegeven, zonder toevoeging van aanhalingstekens of andere tekenen ter verduidelijking. De dertienjarige Linda is betrokken geraakt bij de moord op een man en de zelfmoord van een andere man. De politie en een maatschappelijk werkster proberen erachter te komen wat Linda met de moord te maken heeft. Als Linda in een lange terugblik haar verhaal vertelt, dan blijkt ze zelf slachtoffer te zijn. Ze is het slachtoffer van een chaotische en liefdeloze opvoeding. Haar vader is overleden. Waarschijnlijk heeft hij zelfmoord gepleegd. Haar moeder zoekt haar heil bij verschillende mannen en laat haar dochter aan haar lot over. Linda heeft geen ander keuze dan zichzelf te redden en zo goed mogelijk voor haar broertje te zorgen. Ze bevindt zichzelf in een tragi-

sche en nogal uitzichtsloze situatie. Financieel gaat het ook niet goed, totdat moeder een rijke man treft, die het gezin meeneemt naar Florida. Daar lijkt het beter te gaan, maar die verbetering is van korte duur. Linda's moeder gaat ervandoor en ze laat Linda achter bij de rijke meneer Bloomberg. Met deze man kan Linda best goed opschieten, maar ze is in de steek gelaten en natuurlijk verschrikkelijk eenzaam. Na een tijd komt haar moeder haar opeens ophalen. Ze is weer zwanger en heeft een nieuwe vriend waarmee ze opnieuw wil beginnen. Ze gaan met z'n allen bij Frank wonen en moeder gaat werken. Al vrij snel gaat het weer mis, goed mis. Linda's moeder is nooit thuis. Linda, die al jong door één van moeders vrienden met seksualiteit in aanraking is gebracht zoekt haar geluk in een volkomen ongelijke relatie met de vader van een vriendinnetje. De man misbruikt haar, maar Linda heeft dat niet goed in de gaten. Zij is kinderlijk tevreden met de aandacht die ze krijgt. Deze laatste man wordt uiteindelijk vermoord door Frank, Linda's stiefvader van dat moment.

“Frank kwam eraan en schoot hem neer. Toen ging Frank weg en schoot zichzelf dood. Dat zijn de feiten. Wat valt er verder nog over te zeggen?” Dit zijn de slotregels van het boek, dat ik in al zijn tragiek erg goed vond. Als echt probleemboek zal het waarschijnlijk niet bij alle leerlingen passen, hoewel dit soort boeken soms razend populair kunnen zijn. Denk maar aan *Blauwe plekken* van Anke de Vries en *Marjolijn* van Ellen Howard. Deze boeken zijn qua thematiek enigermate vergelijkbaar. Mijn ervaring is dat vooral meisjes dit soort boeken graag lezen.

AZ

Annette Curtis Klause

De zilveren kus

Elzenga, 1999

Prijs: fl 29,95

Griezelboeken zijn in. Ze worden erg veel gelezen en hogelijk gewaardeerd door de liefhebbers. De Kippenvel-serie van R.L.Stine is er een goed voorbeeld van. Over kwaliteit valt te twisten misschien, maar het is mijn mening dat deze horrorboeken weinig origineel en weinig verheffend zijn. Ik kon me er dan ook slecht toe zetten om *De zilveren kus* te gaan lezen. De kaft is voorzien van een waarschuwing: ‘voor ervaren griezelaars’. Ook niet bepaald uitnodigend, voor mij althans niet. Toch is het gelukt om het boek uit te lezen en wie schetst mijn verbazing? *De zilveren kus* lees je zomaar uit. Het zit niet slecht in elkaar, met wisselende perspectieven en een duidelijke en verklarende flashback. Het hangt niet van bloederigheid en ongenuanceerde moordlust aan elkaar. Zou mijn tegenzin dan toch met vooroordelen te maken hebben? Het verhaal van Zoë is op zich geloofwaardig. Haar moeder ligt op sterven en ze voelt zich onbegrepen door haar vader en haar

LEESWIJZER

vriendin. Haar vader heeft genoeg aan zijn eigen verdriet en haar vriendin is niet in staat het gevoelige onderwerp aan te roeren. Dan ontmoet ze Simon, een vampier, die blijkt te worstelen met zijn lot vampier te zijn. Als hij haar uitlegt hoe het allemaal zo gekomen is, heeft ze medeliden en er ontwikkelt zich een bizar soort verliefdheid tussen hen. Dat dit gedeelte van het boek geen geloofwaardigheid meer kent, zal duidelijk zijn. Geloofwaardigheid is uiteraard ook geen criterium bij dit genre. Toch lijkt het de bedoeling van de schrijfster om zo realistisch mogelijk te zijn. Zoë besluit Simon te gaan helpen en samen rekenen ze af met zijn verleden. De broer van Simon, ook een vampier in de gedaante van een klein jongetje, moet eraan geloven. Dan is Simon verlost en kan hij zelf sterven. Het zonlicht verschroeit hem. Zoë blijft alleen achter, maar voelt zich toch gesterkt, omdat ze heeft ervaren hoe het is om begrip te ontmoeten. Dit element maakt *De zilveren kus* tot meer dan alleen een griezelboek. Leerlingen vanaf de brugklas zullen het boek met plezier lezen.

AZ

Sera Anstadt

Basja en haar broer Kinderen uit Polen

Piramide, 1988

Prijs: fl 29,90

De schrijfster van *Basja en haar broer* is Sera Anstadt, die tot nu toe een aantal boeken voor volwassenen schreef. Dit is haar eerste kinderboek. Zelf kwam ze, net als Basja uit het boek ook op zevenjarige leeftijd uit Polen naar Nederland. Het boek geeft een goed beeld van de leefwereld van Poolse joden in Nederland voor en in de Tweede Wereldoorlog. Basja heeft veel moeite met de emigratie en ondervindt dan ook de nodige aanpassingsproblemen. Wanneer het gezin zich aansluit bij een vereniging van mensen uit Oost-Europa, voelen Basja en haar broer Salo zich gelukkiger. Basja blijkt een uitstekende toneelspeelster te zijn en ze voelt zich daardoor wat zekerder van zichzelf. Maar dan maakt de Tweede Wereldoorlog een einde aan alles. Salo wordt als eerste opgeroepen door de Duitsers. Hij besluit te gaan onderduiken bij een boer. Basja en haar ouders worden midden in de nacht van hun bed gelicht door Duitse sol-

daten. Op het laatste moment zegt Basja's vader dat zij zich moet verstoppen. Haar ouders worden weggevoerd en Basja wordt niet gevonden. Dan is ze alleen en nog geen dertien. Er begint een moeilijke zwerftocht en ze vindt verschillende onderduikadressen. Als de oorlog eindig is afgelopen, is Basja sterk vermagerd en erg in de put. Gelukkig vindt ze haar ondergedoken broer terug. Haar ouders keren niet terug uit het concentratiekamp. Ze moet de draad van haar leven weer oppakken en het slot van het boek maakt goed duidelijk dat dit haar erg moeilijk zal vallen. Het ontroerende verhaal van Basja is zodanig geschreven dat het ook voor jongere lezers vlot te lezen is. Het boek is chronologisch opgebouwd en bestaat uit korte hoofdstukken. Het is daardoor een heel overzichtelijk verhaal en erg geschikt om voor te lezen voor de bijvoorbeeld de brugklas. Ik vond het een prachtig boek en heb er erg van genoten.

AZ